

Mikk Marran
Riigimetsa Majandamise Keskus
mikk.marran@rmk.ee

Rainer Vakra
Keskkonnaamet
rainer.vakra@keskkonnaamet.ee

08.11.2022 nr 10-4/22/4983

Tohlu kraavi avamise tegevustega alustamine

Austatud härra Marran ja härra Vakra

126 aastat tagasi rajatud Väikese väina tammiga muudeti oluliselt väina hüdrodünaamilist režiimi. Uuringust selgub, et sellega suleti mereala väina läbivatele hoovustele ja toiteainevahetusele ning vähenes lainetus. Tammi mõju on suurim selle vahetus läheduses, kus veevahetus on võrreldes vaba läbivooluga vähenenud 10–12 korda. Tamm on rändetakistus kaladele, olenevalt liigist on mõju kaladele erinev.

Tammis on praegu ainult üks ava – nelja meetri laiune Tillunire (Muhu saare poolses otsas). See süvendati 2017. aastal. Üks kaladele avatud ava ei ole piirkonna jaoks kindlasti piisav. Igasugused täiendavad avad tammis oleksid positiivse mõjuga kalade rände, aidates leida sobivaimaid toitumis- ja koelmualasid ning vähendada võimaliku geneetilise isoleerituse määra kohalikes kalapopulatsioonides.¹

Piirkondlike kalavarude kaitse eesmärgil on oluline tegeleda Väikese väina kalade rändevõimaluste parendamisega tammi kaudu, mille alternatiividest on arutlusel olnud Tohlu kraavi rajamine. Kraav on osaliselt taastatud, kuid taastamata on jäänud ühendus tammist põhja pool. Leiame, et Tohlu kraavi ühenduse tagamine mõlemal pool tammi on oluline nii kalade rände seisukohalt kui ka kalade koelmutele pääsu seisukohalt, kuivõrd kaladele on kudemiseks sobilik nii kraav ise kui ka suuremad veesilmad, mis kraavile jäävad.

Praegu teadaolevast informatsioonist lähtuvalt on Tohlu kraavi taastamise realiseerimiseks vajalik teha järgmised tegevused:

1. Eelprojekti koostamine, geodeetilised uuringud;
2. KMH eelhinnang/KMH selgitamiseks tegevuse mõju kaitsealale;
3. Vajalikud tegevused kraavi registrisse kandmiseks;
4. Tööde ettevalmistamise faas – kooskõlastused maaomanikega jne;
5. Tööde teostamine.

¹ Saaremaa ja Muhu vaheline tamm on 126 aastaga teinud loodusele palju halba - Rohegeenius

Tänaseks on kalanduse valdkonnas koelmualade taastamise ja kalade rändeteede avamisega kokkuleppeliselt tegelenud Riigimetsa Majandamise Keskus. Eelnevast tulenevalt palun RMK-l alustada vajalikke ettevalmistavaid tegevusi eesmärgiga Tohlu kraavi lõpuni avada. Keskkonnaametil palun ühise eesmärgi nimel teha RMK-ga igakülgset koostööd ja panustada oma võimaluste piires, eeskätt aga keskkonnamõju eelhindamise ning muude vajalike kooskõlastuste kontekstis. Palun RMK-l ja Keskkonnaametil planeerida vajalike ettevalmistavate tegevuse teostamine nii, et põhitegevuste elluviimine oleks võimalik veel 2023 aastal.

Juhul kui vajalikud EL vahendid või muud sobilikud rahalised vahendeid ei ole veel saadaval, siis palun ettevalmistavate tegevuste tarvis kaaluda võimalust kasutada RMK omavahendeid, et vajalikud tegevused ei jääks asjatult ootele. Analoogete projektide teostamiseks, kalade kudealade taastamiseks, neile juurdepääsu tagamiseks ning kalade rändeteede avamiseks on rahastus planeeritud Euroopa merenduse, kalanduse ja kalakasvatuse fondist (EMKVF). Võimalik on ka koostöö kohaliku kogukonnaga.

Olen veendunud, et kalade seisundit parandavate projektide tegemine on võimalik, vajalik ja mõistlik ning ühtib kindlasti muu loodukaitse eesmärkidega pikas perspektiivis, seda isegi siis, kui projekti läbiviimise ajal ilmnevad ajutise iseloomuga häiringud täna kaitstavatele loodusväärtustele.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Madis Kallas

Minister

Teadmiseks: Keskkonnaministeeriumi looduskaitse osakonna juhataja Taimo Aasma

Tanel Ader, 626 0736
tanel.ader@envir.ee